ПРОЄКТ
вноситься народним депутатом України
Мазурашу Г. Г.

З А К О Н У К Р А Ї Н И

Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення освітніх прав корінних народів України та національних меншин (спільнот) України

_____

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є:**

І. Внести зміни до таких законів України:

1. Абзац перший частини першої статті 7 Закону України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

«1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. У закладі освіти, де функціонує клас (група) з навчанням мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, гарантується право використовувати мову відповідного корінного народу України, мову відповідної національної меншини (спільноти) України в освітньому процесі, а також під час інших форм комунікації між здобувачами освіти, навчання яких здійснюється мовою корінного народу України, мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, та іншими учасниками освітнього процесу в приміщеннях та на території суб'єкта освітньої діяльності.».

2. У Законі України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Відомості Верховної Ради, 2019 р., № 21, ст. 81 із наступними змінами):

1) у статті 21:

абзац перший частини першої викласти в такій редакції:

«1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. У закладі освіти, де функціонує клас (група) з навчанням мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, гарантується право використовувати мову відповідного

корінного народу України, мову відповідної національної меншини (спільноти) України в освітньому процесі, а також під час інших форм комунікації між здобувачами освіти, навчання яких здійснюється мовою відповідного корінного народу України, мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, та іншими учасниками освітнього процесу в приміщеннях та на території суб'єкта освітньої діяльності.»;

частину третю доповнити реченням такого змісту: «За бажанням особи, яка здобуває або здобула повну загальну середню освіту мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, завдання надаються у перекладі відповідною мовою (крім завдань із навчальних предметів мовно-літературної галузі), якою можна і виконувати завдання»;

3) абзац четвертий пункту 1 розділу IX «Прикінцеві та перехідні положення» виключити.

3. У Законі України «Про повну загальну середню освіту» (Відомості Верховної Ради, 2020 р., № 31, ст. 226 із наступними змінами):

1) у статті 5:

частину першу викласти в такій редакції:

«1. Мовою освітнього процесу в закладах освіти є державна мова. У закладі освіти, де функціонує клас (група) з навчанням мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, гарантується право використовувати мову відповідного корінного народу України, мову відповідної національної меншини (спільноти) України в освітньому процесі, а також під час інших форм комунікації між здобувачами освіти, навчання яких здійснюється мовою відповідного корінного народу України, мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, та іншими учасниками освітнього процесу в приміщеннях та на території суб'єкта освітньої діяльності.»;

у частині шостій після слова «меншин» доповнити словом «(спільнот)»;

абзац шостий викласти в такій редакції:

«У класі (групі) з навчанням мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, перелік навчальних предметів (інтегрованих курсів), які викладаються державною мовою, може бути розширений за рішенням закладу освіти на підставі письмової заяви батьків не менше двох третин учнів відповідного класу (групи).»;

2) статтю 31 доповнити частинами восьмою, дев’ятою такого змісту:

«8. Право на здобуття загальної середньої освіти мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, поряд із державною мовою, реалізується відповідно до закону в окремих класах (групах) з навчанням відповідною мовою, а також закладах загальної середньої освіти зі статусом закладу національної меншини (спільноти) України.

Заклад загальної середньої освіти (початкова школа, гімназія, ліцей), в якому кількість учнів, які здобувають освіту мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, становить більше 50% від загальної кількості учнів такого закладу, має право отримати статус закладу загальної середньої освіти національної меншини (спільноти) України, відповідно до статей 32, 33 цього Закону.

Заклад загальної середньої освіти зі статусом закладу загальної середньої освіти національної меншини (спільноти) України (далі - заклад національної меншини (спільноти) України) має право використовувати відповідний статус у своїй назві та установчих документах.

У закладі національної меншини (спільноти) України офіційні документи про освіту, додатки до них за заявою батьків поряд із державною можуть дублюватися закладом освіти мовою відповідної національної меншини (спільноти) України.

Керівники закладу національної меншини (спільноти) України, поряд із державною мовою, мають володіти мовою відповідної національної меншини (спільноти) з урахуванням вимог типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, визначених статтею 60 цього Закону.

У закладі загальної середньої освіти, в якому функціонує клас (група) з навчанням мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, надписи на вивісках, інші надписи для загального користування, пов’язані з освітнім процесом, поряд з державною мовою дублюються мовою відповідної національної меншини (спільноти) України.

У закладі загальної середньої освіти, в якому функціонує клас (група) з навчанням мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, офіційні документи про освіту, додатки до них за заявою батьків учня такого класу (групи) поряд із державною мовою можуть дублюватися закладом освіти мовою відповідної національної меншини (спільноти) України.

У закладі загальної середньої освіти, в якому функціонує клас (група) з навчанням мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, обов’язкова службова документація у такому класі (групі) поряд із державною мовою може дублюватися мовою відповідної

національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти, в якому функціонує клас (група) з навчанням мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, може передбачати вивчення учнями такого класу (групи) національної історії, збереження матеріальної та духовної культури, пов'язаної з національною ідентичністю, збереження та використання національних традицій, національної символіки та звичаїв.

9. Заклад загальної середньої освіти (початкова школа, гімназія, ліцей), в якому функціонує клас (група) з навчанням мовою корінного народу України, має право на статус закладу загальної середньої освіти корінного народу України.

Заклад загальної середньої освіти корінного народу України має право використовувати відповідний статус у своїй назві та установчих документах.

Керівники закладу загальної середньої освіти корінного народу України поряд із державною мовою мають володіти мовою відповідного корінного народу з урахуванням вимог типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, визначених статтею 60 цього Закону.

У закладі загальної середньої освіти корінного народу України написи на вивісках, інші написи для загального користування, пов'язані з освітнім процесом, поряд з державною мовою, можуть дублюватися мовою відповідного корінного народу України.

У закладі загальної середньої освіти корінного народу України офіційні документи про освіту, додатки до них, за заявою батьків учня, поряд з державною мовою, дублюються закладом освіти мовою відповідного корінного народу України.

У закладі загальної середньої освіти корінного народу України обов'язкова службова документація, поряд із державною мовою, може дублюватися мовою відповідного корінного народу України.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти корінного народу України може передбачати вивчення національної історії, збереження матеріальної та духовної культури, пов'язаної з національною ідентичністю, збереження та використання національних традицій, національної символіки та звичаїв»;

3) частину другу статті 32 викласти в такій редакції:

«2. У разі реорганізації чи ліквідації закладу загальної середньої освіти засновник зобов'язаний забезпечити учням можливість продовжити здобуття загальної середньої освіти на відповідному рівні освіти.

У разі реорганізації або ліквідації комунального закладу загальної середньої освіти корінного народу України, закладу національної меншини (спільноти) України засновник, на підставі заяви батьків, гарантує учням можливість продовження здобуття загальної середньої освіти на відповідному рівні в іншому закладі загальної середньої освіти з відповідним статусом, у якому навчання здійснюється мовою відповідного корінного народу України, мовою відповідної національної меншини (спільноти) України, що функціонує в межах адміністративно-територіальної одиниці, на якій розташований засновник (або до іншого найближчого відповідного навчального закладу), і забезпечує перевезення відповідних учнів до цього іншого навчального закладу (для участі в навчальному процесі та позашкільних заходах) і назад до місця їх проживання.

Реорганізація і ліквідація спеціальних закладів загальної середньої освіти, закладів загальної середньої освіти корінних народів України, закладів національних меншин (спільнот) України комунальної форми власності здійснюються за погодженням відповідного проекту рішення засновника з центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.»;

4) частину п’яту статті 47 викласти в такій редакції:

«5. Завдання роботи із зовнішнього незалежного оцінювання укладаються державною мовою, крім зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. За бажанням особи, яка здобуває або здобула повну загальну середню освіту мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, завдання надаються у перекладі відповідною мовою (крім завдань із навчальних предметів мовно-літературної галузі), якою можна і виконувати завдання.».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

2) забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

3. Установити, що частина друга статті 10 Закону України “Про забезпечення функціонування української мови як державної” не застосовується до керівників приватних закладів освіти, в яких функціонує клас (група) з навчанням мовою корінного народу України, мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, що

обіймають ці посади станом на дату набрання чинності цим Законом, на час їх перебування на таких посадах та при їх призначенні на такі посади.

4. Заклад загальної середньої освіти, який на день набрання чинності цим Законом мав право на статус закладу загальної середньої освіти закладу загальної середньої освіти національної меншини (спільноти) України, зберігає право на такий статус за умови, що кількість учнів, які здобувають освіту мовою національної меншини (спільноти) України, яка є офіційною мовою Європейського Союзу, становить не менше 20 % від загальної кількості учнів такого закладу.

У разі зменшення кількості таких учнів до рівня, що становить менше 20 % від загальної кількості учнів закладу, право на відповідний статус припиняється за погодженням із центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Голова
Верховної Ради України **Руслан СТЕФАНЧУК**

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Мазурашу Георгій Георгійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000007C812F0011E7DF00
Дійсний до: 05.02.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
404д9/1-2026/239650 від 09.10.2026
2363472